

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJALUKA

God II. Broj 22

Banja Luka, 22 januara 1954

Primjerak din. 10

Povodom Dilasovog slučaja

Od subote u podne u našem gradu sa nestoprjive grupe građana očekivale beogradsku i drugu štampu da u njoj nađu potvrdu svojim nadama da će se Plenum oštra okrenuti prema antisocijalističkim tendencijama koje su izvršale u člancima druga Dilasa, objavljenim u zadnje vrijeme u »Borbici«. Tu i tamo sastajali su se članovi Saveza komunista pa i ostali građani i prosto sa nevjericom komentarisali sve one postavke koje su udarale kroz članke druga Dilasa u osnovne vrijednosti našeg dosljednog socijalističkog razvika. Često i nedovoljna teoretska sprema sprječavala je pojedince da sagledaju svu suštinu Dilasovih postavki i teza koje su, zahvaljujući ovom Plenumu razotkrivene kao potpuno antimarksističke i antisocijalističke i kontrarevolucionarne u pogledu našeg daljeg razvika. Neke osnovne organizacije Saveza komunista već razrađuju materijale sa Plenuma jer osjećaju da su riječi članova CK ujedno riječi i svih komunista.

I herojska borba naroda naše Krajine i rascvat našeg vrijednog i društvenog života u uslovima izgradnje socijalizma sve je to stvarano, izbornom i ostvarenom pod idejnim i revolucionarnim rukovodstvom komunista. Zato i tako iskrenu i odanu podršku članovi Socijalističkog saveza, Sindikata, Narodne omladine i svih poštenih građana Banje Luke daju i osjećaju za Savez komunista tu, kako reče drug Tito »neprobnoj i monolitnoj stijeni«, jer su svijesni da su upravo komunisti glavni nosioci socijalističke svijesti kod nas i da bez Saveza komunista i njegovog ogromnog političkog i idejnog značaja nema uspješnog socijalističkog razvika nema punog rascvata socijalističke demokratije i ostvarenja onih najviših ideala za koje su i junaci herojske Krajine dali svoje živote.

Završna riječ druga Tita

Ja bih htio da kažem nekoliko riječi u vezi sa diskusijom, u vezi sa pretresom ovog slučaja sa drugim Dilasom.

Ja mislim da nema nijednog između vas ovdje koji, poslije svega toga mučnog što smo ovdje morali da pretresemo, nema ipak jedno ogromno zadovoljstvo, da smo se uvjerali da je naš Savez komunista jedna neprobna monolitna stijena. (Glasovi: Tako jel) Da imamo snažnu Partiju, da imamo idejno i političko jedinstvo i da nikakva sila ne može tu našu idejno-političku snagu da razbije. U ovo se mogao uvjeriti i drug Dilas. Ja mislim da će mu to biti velika moralna podrška, da bi ubuduće malo realno gledao i na onu snagu koja treba da pokreće naprijed razvika socijalizma u našoj zemlji i koja je za to jedino sposobna, jer nema druge takve snage kao što je radnička klasa sa Savezom komunista na čelu — i razumije se svi skupa uključeni u Socijalistički savez radnog naroda — nema druge snage u našoj zemlji osim te koja može taj najveći teret i jednu od najtežih stvari, to jest društveni preobražaj, da dovede do kraja.

Drugovi, mi smo baš iz ovoga slučaja vidjeli da nam, — uprkos tome što je to jedna neprobna, nesavladljiva snaga, — kad se obraća suviše malo pažnje na pojedine pojave, mogu ponekad čak i pojave najsitnijeg karaktera, ako se puste da se razvijaju dalje, napraviti velike smetnje, i da zato treba i sada i ubuduće da malo ozbiljnije, malo budnije provodimo odluke VI. kongresa. Mislim da ćemo o tim stvarima morati još da govorimo, jer tu ima čitav niz stvari kojima će se pozabaviti slijedeći plenum koji ćemo kroz mjesec ili mjesec i po dana morati održati o organizacionim pitanjima našeg Saveza.

Mi smo sada svi vidjeli vrlo dobro — ja mislim da je vidio i drug Dilas — koliko je iluzorno misliti da smo mi već likvidirali klasni neprijatelj. Klasni neprijatelj živi u raznim formama, začauren, maskiran pod raznim vidovima, i čim se negdje

samo malo pruži mogućnost da se eksponira, evo ga, tu je. Taj klasni neprijatelj je još dosta jak. Naime, njegova destruktivna snaga — kad bi mu se pružila mogućnost da se razvije — mogla bi biti opasna i mogla bi nam napraviti dosta velikih neprilika. Razumije se, ne toliko opasna da nas može skrenuti s našeg puta, ali ipak takva da može da nas ometa do izvjesnog stepena na tom našem putu.

Baš je slučaj druga Dilasa pokazao (ono što je on subjektivno htio, kako on kaže, to jest još brži razvoj ka demokratiji i bojazan da se ne začaurimo u birokratizmu) — da takvi slučajevi mogu da ometaju i da stagniraju u izvjesnom smislu razvika demokratije, jer kada se počne primjenjivati prinuda i kada se mora malo oštrije postupiti, tu demokratija u izvjesnom smislu sporije ide. Dokle god mi imamo takvih pojava — a ja mislim da ćemo time morati da se pozabavimo poslije ovog plenuma — dok se god ispoljavaju u raznim vidovima istupi tih raznih tuđih elemenata dolje, a u zadnje vrijeme digli su glave na sve strane, moramo najenergичnije provoditi metode koje je u datim uslovima nužno upotrebiti protiv onih koji koče razvika socijalizma. Razumije se, te naše metode su mnogo blaže nego što su bile, ali su ipak dovoljno enerγιčne da sprječavaju svakog protivnika našeg društvenog razvika.

Što se tiče toga što se vani govori i piše, što rađe neprijatelji vani — oni na sva zvona govore. Svi su se javili. Nikada nisam vidio da se toliko govori o Jugoslaviji, koliko ovih dana. Tu ima raznih razloga, ima socijaldemokrata i demokrata koji kažu kako je u Jugoslaviji razvika stigao tako daleko da ljudi mogu, kao Dilas, slobodno govoriti kritizirati one osnovne postavke na kojima počiva naš jednopartijski sistem, ima reakcije koja zluročito piše kako smo mi sada već pošli drugim putem, to jest da smo se već okrenuli od Zapada i da mijenjamo uopće kurs u svojoj vanjskoj politici, da mijenjamo uop-

će kurs unutrašnje politike, i da će se to, kažu, najbolje vidjeti iz toga kakve će zaključke plenum donijeti: — ako bude blagoslovio ono što je Dilas raskritizirao, onda znači da je to demokratija, da idemo u pravcu zapadne demokratije, ako ne — da idemo u pravcu Sovjetskog saveza.

Ja mogu ovdje izjaviti i to može cijeli svijet da čuje, da na nas neće takav i sličan slučaj utjecati da mijenjamo pravac našeg unutrašnjeg razvika — pravac razvika demokratskih metoda i ostvarenja istinske socijalističke demokratije kakav smo uzeli — to jest naš vlastiti put u socijalizam i razvika socijalističke demokratije.

Dalje, ovo ne može ni u kom slučaju da utiče na promjenu našeg vanjskopolitičkog kursa. Mi smo riješeni da surađujemo sa svima onim zemljama sa kojima imamo zajedničkih interesa, — a zajednički interes je da se borimo za mir i mirnu međunarodnu suradnju, pa i suradnju u ekonomskim i drugim pitanjima, — da surađujemo sa svim demokratskim elementima sa kojima imamo najviše zajedničkog dodira u tim pitanjima, a da time ne žrtvujemo naše unutrašnje gledanje na razvika našeg socijalističkog sistema, ni ti da dođemo u položaj da nas ta suradnja može odvesti na ona stanovišta koja onj vani propovijedaju. Naš je cilj da, ostvarujući na praksi novo društveno uređenje, utičemo na njih, a nijedan od nas, od naših ljudi, ne smije dozvoliti, ma gdje se u inozemstvu našao, da se da uplvisati i zaslijeptiti tako da misli da mi moramo izvjesne njihove stvari primati. Mi primamo samo one stvari koje mogu koristiti bržem i lakšem razviku našeg socijalizma.

To sam htio ovdje da kažem i vjerujem da i ovaj slučaj, koji smo sada ovdje imali, može mnogo poslužiti i koristiti još jačoj aktivizaciji naših komunista da ustraju na svim onim mjestima na kojima se nalaze. I neka se nijedan komunista dolje ne osjeća, neka ne misli da je on danas već odslužio svoju službu, da nije potreban, da se izjednačio sa klasnim i prikrivenim neprijateljem, jer komunisti jesu i ostaju glavni nosioci socijalističke svijesti u masama.

Odluka III (vanrednog) plenuma CK Saveza komunista Jugoslavije

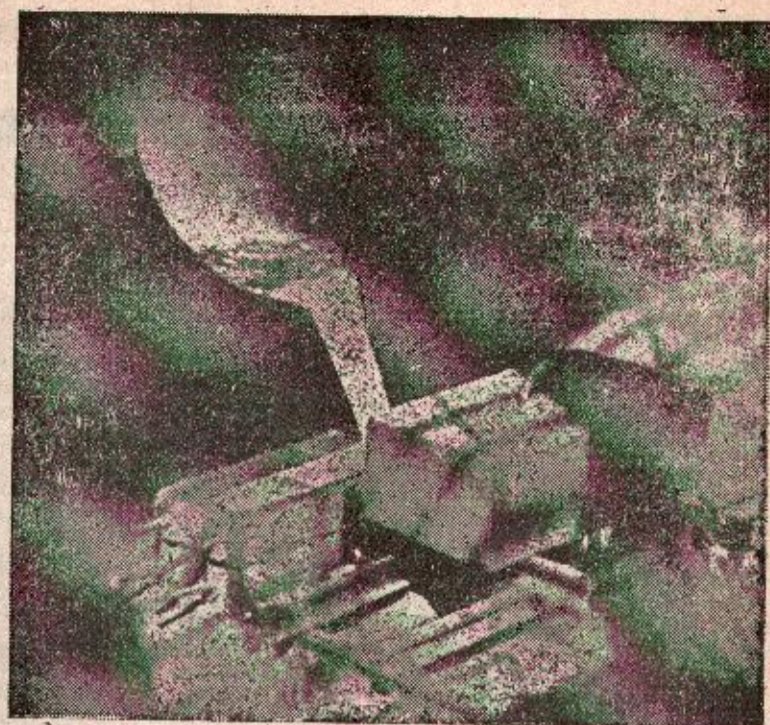
Treći plenarni sastanak Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije, sazvan radi pretresanja slučaja Milovana Dilasa, člana Izvršnog komiteta, utvrdio je na sjednici od 13 i 17 januara 1954 godine, poslije opsežne diskusije i ocjene idejno-političkih stavova druga Dilasa, koje je on iznio u svojim člancima u »Borbici« od 11 oktobra 1953 do 7 januara 1954 i u januarском broju časopisa »Nova misao«, kao i poslije ocjene njegovih postupaka u toku posljednjih mjeseci:

1. da su shvaćanja koja je Milovan Dilas iznio u svojim člancima u svojoj osnovi protivna političkoj liniji usvojenoj na VI. kongresu Saveza komunista Jugoslavije;

2. da su ta shvaćanja s obzirom na položaj druga Dilasa u Savezu komunista unijela zabunu u javnost i nanijela ozbiljnu štetu kako Savezu komunista tako i interesima zemlje;

3. da se drug Dilas svojim stavovima i postupcima udaljio od Centralnog komiteta i od čitavog Saveza komunista, da se lično izolirao od praktičnog rada i dao političku osnovu za razbijanje idejnog i organizacionog jedinstva Saveza komunista i za njegovu likvidaciju.

Zbog toga plenarni sastanak Centralnog komiteta odlučuje da se drug Milovan Dilas isključi iz Centralnog komiteta, ukaži na svih funkcija u Savezu i kazni posljednjom opomenom.

Tvornica strojeva i livnica čelika „Boris Kidrič“ sve više izrasta u savremeno socijalističko preduzeće

Na slici: Detalj iz proizvodnje

DA LI SA USPJEHOM IZGRADIVATI KOMUNU

Prijedlog o administrativnom spajanju grada i sreza, — Vrlo povoljni teritorijalni uslovi. —

U vezi sa člankom druga Brace Ercega u »Banjalučkim novinama« od 29 novembra 1953 god. očekivao sam diskusiju o problemima komunalne zajednice grada i sreza, iako administrativno razdvojenih. Do danas se ne javi još niko bar sa ekonomskim podacima, sa prosvjetnim pitanjima i drugim važnim elementima koji diktiraju (obzirom na našu društvenu stvarnost i sadašnju etapu razvoja socijalističkih odnosa kod nas) razvoj naše komunalne zajednice.

Prema podacima iz štampe vidimo da u mnogim mjestima gradovi i srezovi sa istim položajem kao što je naš grad i srez diskutuju pa čak donose i odluke o administrativnom spajanju, radi pravilnijeg razvoja komune. Takav je na pr. slučaj sa gradom i srezom Rijeka, zatim Subotica i srezom i gradom Niš. Doduše, mi smo izvršili spajanje političkih rukovodstava našeg grada i sreza: Saveza komunista, Socijalističkog saveza, organizacije Narodne omladine i drugih društvenih organizacija i udruženja. Šta je srez dobio ovim spajanjem političkih i društvenih organizacija?

Svakako — dobilo je mnogo. Uostalom to se jasno vidjelo na nizu naših političkih akcija. Ja ne mislim da se ovo vidjelo samo kroz onu pomoć grada selu (iako je ona pored slabosti s jedne, s druge strane mnogo koristila). Kadrovi, koje je grad imao i, razumljivo se, ima izraštanjem iz redova radničke klase odlaskom na teren doprinijeli su boljem i čvršćem jedinstvu radnih ljudi našeg grada i sreza. Dobar dio je i ostao na raznim dužnostima privredno-političkim u opštinama. S pravom možemo reći da je selo na našem srezu, za proteklu godinu dana, otkako su spojene političke i društvene organizacije, pored drugih elemenata koji su uticali na to, napredovalo u podizanju socijali-

stičke svijesti, u kulturi, u vrijednom razviku, u sistemu rada seoskih i opštinskih društvenih i političkih organizacija i organa vlasti i to znatno više nego za ranije dvije godine.

Da li je grad šta ovim spajanjem izgubio? Mislim da nije ništa. Naprotiv, po mom mišljenju koristilo je. Većim uticajem radničke klase to je uticalo i dalje će uticati na povećanje svijesti kod seljaka za veću poljoprivrednu proizvodnju a to znači i veću ekonomsku razmjenu industrijskih proizvoda grada na našem tržištu. Ne nije samo to. U gradu se nesmetano pa čak i jače i više nego ranije radilo na osamostaljenju i osposobljavanju organa radničkog samoupravljanja kroz razne forme, na izgradnji osnovnih organizacija ne samo Saveza komunista već i svih drugih političkih i društvenih. Jednom riječju baš na osnovu spajanja razvila se šira aktivnost onih gradskih organizacija i udruženja (stručnih) koja su ranije manje radila.

Međutim, ovom prilikom ja pokrećem pitanje administrativnog spajanja grada i sreza. Jasno mi je da po ovom pitanju treba da donese odluku Republička skupština, ali se narodni odbori (grada i sela) treba po tome da sporazume na bazi ekonomskih i drugih analiza o potrebi jednog ovakvog akta. Da li je potreban jedan takav akt? Mislim da je potreban i da se iz dosadašnje prakse naše borbe za socijalističku demokratiju, za izgradnju socijalističkih društvenih odnosa, obzirom na samostalnost komuna i na njihovu izgradnju, pa ako hoće i na primjeru našeg spajanja političkih i društvenih organizacija i njihovog jedinstvenog djelovanja i rada, potvrđuje opravdanost administrativnog spajanja grada i sreza.

Uzmimo samo za primjer prosvjetu, odnosno školstvo. Udruženje učitelja je jedno. Udruženje nastavnika je jedno. U gradu i srezu radi veliki broj osnovnih škola, na srezu osmogodišnje škole, u gradu gimnazije i druge stručne škole. Osim toga u gradu djeluje i radi niz prosvjetnih ustanova koje se na selu ne mogu oformiti a zajedničko dejstvo bi doprinijelo podizanju kulture na selu bržim tempom. Ako su pomenuta udruženja zajednička a postoje dva organa upravljanja (savjeti za prosvjetu i kulturu), onda se ne može govoriti o potpunoj demokratiji na ovom sektoru a moglo bi se govoriti o mnogim birokratskim pojavama jednog ili drugog savjeta — ne zbog njihove želje (jer u prosvjeti, čini mi se, obzirom na drugi napredak, nismo baš mnogo otišli u demokratskim oblicima rada) nego zato što baš postoje dva organa koji prema svojim prilikama na »svome« području, djeluju i obzirom na stvarne probleme u samom školstvu i cjelokupnoj prosvjeti onih

Nastavak na trećoj strani

Mrkonjičke sitnice

Sjeverni povjetarac oštro duva. Život Mrkonjića uvećana je djelom radošću. A zima je svojom štrinom preplašila trgovce i već ima nekih artikala ponestaje. Čekaju — dok se zima malo smiri. Prodavnica »Specerajac«. U prodavnicu upade povisok čovjek. Vanjski izgled govori da je plaminac.

— Ima li kod vas sitne soli, upita?

— Ima krupne, — tivo odgovori prodavač.

— Ma, b...n, ja tražim sitne.

— Sitne soli nema. Ko bi je obavljao kad je nerentsabilna. Kupac nastavi dalje.

— Ima li gasa?

— Ima svijeća.

— Ali meni treba gasa. Ako u tebe nad glavom gori električka, kod mene je nema. Da nisam daleko tražio bih da ova električka i u mojoj luči sine.

— Izvolite, šta još želite dragi druže — igra trgovac oko mušterije.

— Dodavola, šta želim — želim gasa i sitne soli, ali toga u Mrkonjiću nema.

Neko dobaci da se u prodavnici »Kolonijal« nalazi samo jedna bašva gasa. Ali dok je seljak tamo stigao, gasa je već nestalo. Gužva je u prodavnici prozor razlupala.

Osjećala se da jednog po jednog artikla nestaje. Potrošači se preplašili da neće nestati i brašna, pa navalili na prodavnicu. Tovaram se nosi. Ali je i tu postavljen uslov. Ako hoćeš »petice«, moraš kupiti i »nule«.

— Tuže se potrošači da nema artikala — rekorno rukovodiocu preduzeća na veliko.

— Neka potrošači malo sačekaju dok se mi sredimo, jer smo tek otpočeli poslovati nanovo, a ni-

Mrkonjić Grad

Završio je sa radom još jedan prosvjetno-domaćički tečaj na mrkonjičkom srezu

U toku 1953 godine na srezu su radila tri prosvjetno-domaćički tečaja, dva u selima, a posljednji u gradu.

Ovaj gradski tečaj, radi malih prostorića, bio je podijeljen u dvije smjene, tako da je jedna smjena poхајала prije, a druga poslije podne. Ovih dana 31 polaznica završila je prosvjetno-domaćički tečaj. Prosječan uspjeh polaznica, pokazan na ispitima, bio je vrlo dobar. Tečajem je rukovodila učiteljica Sабра Хузбашић, koja je uložila mnogo truda za његов konačan uspjeh. Na tečaju je učeno krojenje, higijena, kuhinja, домаћинство, odgoj djece, ручни рад итд. Na завршетку течаја приређена је скромна изложба радова која је привукла много посјетилаца.

По завршетку овог течаја основан је теčaj vezova, obzirom da je i za tečaj ovakve vrste bilo dosta zainteresiranih.

Rad prosvjetno-domaćičkog tečaja u gradu pomogao je Narodni odbor sresa sa 200.000 dinara.

P. Jarić

Са изборне конференције НО у Бошковићима

Основна организација Народне омладине села Бошковића одржала је годишњу изборну конференцију.

Из поднешеног реферата и дискусије видјело се, како се руководство основне организације омладине снашло у раду са омладином. Самоиницијативно су подigli споменик Дупану Мрданићу, борцу пролетерских јединица. Покретач тога подизања био је омладинца Ђорђе Црногаћа, који је знао остајати по цијелу ноћ радећи на споменику само да би био готов за Дан устанка. Осим тога изводили су акције на уређењу сеоских путева, рјешавали питање одржавања радних и васпитних састанака, а и пријема дораслих омладинаца у организацију. Напоменуто је да питање чланарине није икада постављено на дневни ред, али је ипак уплаћено 200 динара за 1953 годину. Кроз дискусију је обрађено питање дневног реда којег је замислио XVI пленарни састанак ЦК НО БиХ. Највише се задржало на питању сеоске омладине, њеном васпитању и учешћу у раду зборова бирача, те је једногласно одобрена замисао пленума, али већина сматра да је потребно да и Конгрес расправља питање односа родитеља према дораслим омладинцима, поред бриге коју треба да воде омладинци. Констатовано је да се за овакав рад у организацији највише залажили претседник и секретар организације, те су овога пута изабрали само претседника и секретара без осталих чланова.

Мићо Марић

U Prijedoru otvorena Poljoprivredna škola

Prije izvjesnog vremena u Prijedoru je otvorena dvogodišnja poljoprivredna škola. Škola je smještena u državnom noćnom radničkom, gdje je već ranije podignuta zgrada za ovu svrhu. Uz školu postoji i internat u kome se nalazi oko četrdesetero ratne siročadi sa područja prijedorskog sresa. Njima je pored ostalog obezbijedeno i školovanje u školi koja će ih pripremiti za dobre poljoprivrednike. Sreski narodni odbor je na taj način ostvario ranije želje građana Prijedora, omogućivši njihovoj djeci da se kroz školu upoznaju sa savremenim načinom vođenja gazdinstva i obrade zemlje. Nekako uporedo sa otvaranjem

ove škole i stanovnici predgrađa Prijedora Gomjenice nešto vlastitim snagama, a nešto uz pomoć Gradske opštine od ranije zadružne štale koristeci sav građevinski materijal napravili su dvorzrednu osnovnu školu. Na taj način omogućeno je da djeca ovog prijedorskog predgrađa ne moraju, kao ranije, pješacići po dva kilometra do najbliže škole u gradu. Omladina Gomjenice mnogo se zalozila na otvaranju škole. Prijedor se i na polju prosvjete proširuje i napreduje i ove dvije novootvorene škole za grad koji se sve više razvija u Industrijskom pogledu, znače mnogo.

M. Kulenović

Iz centra Prijedora

Rezultati veterinarske službe

Veterinarska stanica u Bosanskom Novom postigla je vrlo dobre rezultate u prošloj godini, naročito u pogledu cijepjenja protiv raznih zaraznih stočnih oboljenja.

U toku ove godine zato se priprema besplatno cijepjenje koje će suzbiti svinjsku kugu, kugu peradi, a zatim ispitivaće se zaraze TBC i brucelozе. Osim toga izgrađiće se pri veterinarskoj stanici i odjeljenje za osjemenjivanje stoke. Betoniraće se i pet jama za uklanjanje lješeva uginule stoke.

Na veterinarskoj zaštiti radi se i na poljoprivrednom dobru u Ravnicama. Stanica je za poljoprivredno dobro nabavila 40 krava rase pinzjevas, jednog bika i dva pastava lipicanera koji će služiti za podizanje kvalitetne stoke na ovom području.

U samom gradu u prošloj godini su skoro privedeni kraju radovi na podizanju moderne klaonice.

Ali veterinarskoj stanici u dobroj mjeri ometaju rad razni nadričjari koji su »specijalizirali« u

štrojenju stoke. Veterinari nastoje da ovu pojavu suzbiju, ali to ide prilično teško obzirom na mnogi seljaci neće da odaju te nadričjake.

Svakako da je razumijevanje i predusretljivost koju veterinarskoj službi ukazuju pojedina sela od velike pomoći. U tom pogledu se posebno ističu opštine Velika Rujska i Rudice, dok je u Svodnoj i Ravnicama posao dosta težak.

B. V.

Otvoreno dječje zabavište u Srpcu

Na inicijativu Saveza žena početkom ove godine otvoreno je u Srpcu dječje zabavište za predškolsku djecu. Zabavište je otvoreno u jednoj prostoriji zadrugnog doma. Za uređenje prostorije, nabavku namještaja i igraчки Народни odbor sresa dao je 170.000 dinara a društvo »Prijačelja djece« 19.000 dinara. Zabavištem rukovodi jedna učiteljica koja je prethodno obišla nekoliko dječjih zabavišta u Sarajevu da se upozna sa njihovim načinom rada. Zabavište redovno poхаја тридесет и петоро дјеце од 5 до 6 година. Како је интересовање за рад и похајање забавишта велико а да би могла ићи још и млађа дјеца морале се за забавиште уредити још једна просторија.

S. R.

Ključ se sve više razvija

Nekada tipična bosanska kasaba pod krajnjim padinama Grmeča koja je nastala nekako poslije izgradnje tvrđave Lubica, ratom je skoro potpuno bila pretvorena u zgariste.

Tek poslije oslobođenja na ruševinama počeo je da se izgrađuje mali ali lijepo planirani gradić kakav je danas Ključ a ako se ovako nastavi svakako da nije daleko dan kada će se dograditi u moderno sresko mjesto. Izgrađen je dobar broj zgrada za potrebe raznih ustanova i organizacija (zgrada Sreskog odbora, bolnica, Dom kulture) a stanovnici su, vraćajući se svojim kućama, zahvaljujući dugoročnim zajmovima, pod vrlo povoljnim uslovima izgradili i podigli nove domove ili obnovili one koji su bili porušeni. I hidrocentrala u Rastoki na istoimenoj rijeci bila je skoro potpuno razrušena. U prvo vrijeme osposobljena je pilana koja nosi ime palog junaka iz ovog kraja Rade Jovančića, pa je ta pilana i obezbijedila grad svijetlom. Sada je već i hidrocentrala u Rastoki popravljena i osposobljena i ona danas daje električnu energiju Ključu.

E. Baković

Zdravstveno prosvjetni rad među ženama

Odbor društva za zdravstveno prosvjetovanje žena uz pomoć pododbor društva u Rosuljama organizovao je petodnevni seminar za mlade majke i trudnice. Seminar je pohađalo preko 30 žena koje su sa puno pažnje i interesa pratile tok seminara, jer su ljekari na vrlo popularan način obradili predavanja.

Pohvalno je istaći da žene u Rosuljama masovno posjećuju sva predavanja, seminare, savjetovanja i slično i nastoje da im se pomogne u tom pogledu, dok se s druge strane slične akcije u nekim dijelovima grada slabije provode, jer se žene teže okupljaju. Takođe se može reći da je pododbor ovog društva vrlo aktivan. Sa članstvom se raspravlja o zdravstvenim problemima i uporedo se radi na njihovom uspješnom rješavanju.

Ima međutim primjera koji pokazuju, kao što je to slučaj na

području pododboru II kvarta, gdje pojedine akcije nisu najbolje bile organizovane i zato nisu imale dovoljno uspjeha. Prije izvjesnog vremena zakazano je prikazivanje filma »Njega i ishrana djeteta« u sali Tvornice obuće. Tom prilikom ne samo da se žene nisu odazvale u dovoljnom broju, već su na pretstavu poslale djecu od 2—12 godina koja su naravno, svojom vilkom i plačem ometala objašnjavanje ovog korisnog filma. Nasuprot tome, prikazivanje ovog istog filma dobro je organizovao pododbor u V kvartu i kino sala je bila dupke puna žena, kojima je film bio i namijenjen.

Pošto su se u praksi pokazali korisnim, seminari ove vrste održavajuće se i u ostalim kvartovima u gradu. Društvo ljekara voljno je da izide u susret u pogledu predavača koji inače pored svog napornog rada ulažu mnogo truda, što pokazuje i održani seminar u Rosuljama.

V. Jašarević

POVODOM ČLANKA

„Razgovor sa upravnikom dr. Vindikijevićem“

U »Banjalučkim novinama« broj 21 od 15 januara, izišao je članak pod naslovom »Razgovor sa upravnikom dr. Vindikijevićem« sa podnaslovom »Riješiće se pitanje medicinskog kadra u našoj bolnici« u kojem je saradnik lista D. M. iznio svoje utiske o problemima Opšte bolnice iz nevezanog razgovora sa njim.

Smatram za potrebno da zamolim Uredništvo da da ispravku na pojedine postavke koje je saradnik lista istakao kroz svoj članak, a koje ne odgovaraju stvarnom stanju i mojim izjavama.

Naime, prvenstveno se radi o kirurškom odjeljenju. Tačno je to, da je bivši šef kirurškog odjeljenja otišao u Tuzlu, ali nije tačno, da se rad na kirurškom odjeljenju ne odvija pravilno, niti da sam izjavio da nam je to akutan problem. Na tom odjeljenju momentalno rade tri specijaliste za kirurgiju i dva ljekara na specijalističkom stažu od kojih je doktor Osman Kulenović specijalista za kirurgiju imenovan za v. d. šefa odjeljenja i mogu reći da se posao odvija pravilno i na potrebnoj visini. Naime, obavljaju se svi veći kirurški zahvati koji se inače vrše na ostalim velikim kirurškim odjeljenjima. Istina prema broju kreveta koje ima naše kirurško odjeljenje bio bi potreban i veći broj kirurga, jer na 110 kreveta kreće se broj bolesnika do 150, pa su naši ljekari kirurzi preopterećeni sa radom.

Na drugim odjeljenjima kao što je zarazno odjeljenje, odjeljenje za uho, grlo i nos, rentgenološko, te interno odjeljenje (vrši dužnost šefa specijalista dr. Branko Petrović, ljekar Gradske poliklinike), stanje je teže utoliko što ni na jednom od ovih odjeljenja nemamo šefa, ali mogu da izjavim, da će u najskorije vrijeme i ovaj problem biti riješen i to zahvaljujući naročito razumijevanju i pomoći od strane narodnih vlasti i lično predsjednika Narodnog odbora grada, koji je sve moguće poduzeo da se obezbijede potrebni stanovi za smještaj navedenih šefova odjeljenja.

Citirajući moju izjavu saradnik je krivo iznio podatke u pogledu kapaciteta bolnice. Naime, omjer kojeg je naveo 1—1 je tačan, ali za bolnice većeg kapaciteta na primjer u Beogradu, Zagrebu, Sarajevu itd., a kod nas je taj omjer bolesnika prema broju osoba 1—2. To znači da na dva bolesnika dolazi jedna osoba, uključivši tu cjelokupno osoblje bolnice tj. zdravstveno, pomoćno, tehničko i administrativno. Sa ovom svojom izjavom htio sam da prikažem da bi prema kapacitetu bolnice broj osoba trebao da bude veći nego što je sada, pa ipak se posao u bolnici odvija na relativno dobroj visini u pogledu njene i liječenja bolesnika ali uz prilične napore kao i prekovremeni rad osoblja.

Zahvaljujem na ustupljenom prostoru.

Dr. Viktor Vindikijević

Спорт

Skupština Banjalučkog fudbalskog potsaveza

U subotu i nedelju, 16 i 17. ov. m., održana je redovna godišnja skupština Banjalučkog fudbalskog potsaveza, na kojoj je pored delegata iz Banje Luke, prisustvovala i veći broj delegata fudbalskih društava iz unutrašnjosti.

Prema zaključku Skupštine u subotu su podneseni svi izvještaji, a diskusija po izvještajima zakazana je za nedelju prije podne.

Pošto je izvještaj Upravnog odbora u cijelosti obuhvatio ne samo rad Potsaveza, nego i svu problematiku fudbalskog sporta na teritoriji Banjalučkog fudbalskog potsaveza, to je i diskusija dobila svoj određeni pravac i dala svoj udio u iznalaženju formi rada u fudbalskim društvima, da bi se što lakše mogli otkloniti gorući problemi sa kojima se pomenuta društva, kao i ostali fudbalski forumi stalno susreću.

Većina se diskutirala zadržala na pitanju unapređenja kvaliteta fudbala i vaspitanju mladih kadrova. Konstatovano je da veći broj društava nema podmlatka, što je u većini slučajeva utjecalo na kvalitet, kao i doprinijelo slabom uspjehu društava u takmičenju. S toga je zaključeno da sva društva moraju obavezno imati podmladak, što ujedno uslovljava i dalje takmičenje društava u nastupajućem prvenstvu.

Zatim je dat predlog za svestranije sportsko vaspitanje mladih fudbalera, što bi se moglo postići obaveznom uključivanjem podmlatka u društvo za tjelesno vaspitanje »Partizan«.

Pored pitanja podmlatka, u centru diskusije se nalazilo i slabo finansijsko stanje društava. Ali, i pored obimne diskusije, ovaj problem se nije mogao definitivno riješiti, već je zaključeno da izabrani delegati za Saveznu skupštinu prenesu neke sugestije, u vezi rješavanja ovog problema, na skupštinu Saveza u Sarajevu.

Međusobni odnosi društava, kao i odnos prema Potsavezu, takođe je bio predmet diskusije. Odbaciti klubstvo i druge nezdrave pojave u upravama društava, pravilno vaspitanje fudbalera i redovan kontakt sa sportskom publikom treba da bude smisao i cilj rada svih društava, za što bolje i veće uspjeha fudbalskog sporta na teritoriji našeg Potsaveza. Pitanju sudijskog i trenerskog kadra posvećena je posebna pažnja. Nedostatak dovoljnog broja sudija, kao i ne sasvim zadovoljavajući kvalitet istog, upozorio je sva društva na ozbiljnost ovog problema. Za-

ključak: što više kandidata iz redova isluženih fudbalera za polaganje ispita za fudbalskog sudiju. Potsavez će obrazovati kurs za trenere, tako da će se ovdje putem donekle ublažiti ovaj problem.

Pri završetku diskusije izabrana je komisija koja će provjeriti materijal iz spora Bratstvo - Bosanska Krupa, Krajina - Cazin, kao i slučaj Bratstvo - Ključ, Borac - Drvar.

Jednoglasno je osuđen nedolazak nekih delegata na skupštinu, naročito Kozare - Bos. Gradiška i Jedinstva - Bihać.

Na kraju skupštine delegat Saveza drug Staković predao je poklon najboljem podmlatku našeg Potsaveza SD Mladost iz Prijedora, za pokazane uspjehe i disciplinu, koje su pokazali kako u Potsaveznom takmičenju tako i u borbi za naslov prvaka BiH. Dar je zaista bio lijep a i zaslužen (fudbalska lopta »specijalka«) što su svi delegati tople pozdravili. Po izboru novog Upravnog odbora u koji je ušlo 9 članova iz Banje Luke i 4 člana iz unutrašnjosti skupština je završila sa radom. R. Kragulj

TRENER BORCA GLAZER OSTAJE U BANJOJ LUCI

Kada je FK Borac pred sam početak jesenjeg dijela II lige uspio da za trenera angažuje Franju Glazera i tako riješi jedno vrlo važno pitanje, nesumnjivo da su svi navijači i prijatelji Borca bili zadovoljni. Dobro je poznato na kojem se mjestu našao Borac na

Održana godišnja skupština BSK-a

U nedelju 17. ov. m. prije podne održana je redovna godišnja skupština Banjalučkog sportskog kluba na kojoj je pretresen rad ovog mladog društva i donijete smjernice za njegov budući rad.

Banjalučki sportski klub, iako boreći se sa slabim i nedovoljnim novčanim sredstvima, uspio je da za kratko vrijeme stvori nekoliko vrlo jakih sekcija, kao na primjer, bokzersku, biciklističku i nogometnu koja se nalazi na čelu svoje grupe i očekuje ulazak u Potsaveznu ligu. U ovom naprednom društvu osvojio je prvenstvo Republike bokser Tomić, a i trećeplasirani biciklista naše Republike Bilal takođe je član ovog društva.

Potrebno je istaći da ni jedan član ovog društva nije kažnjavan ni od jednog sportskog rukovodstva.

Zaista lijep primjer. B. Smit

kraju jesenjeg dijela. Sigurno je da je za to Glazer najmanje kriv, jer za tako kratko vrijeme on je učinio sve što se dalo učiniti da bi predstavnik Bosanske Krajine postigao što bolji uspjeh u takmičenju drugoligaša. Zato su ljubitelji fudbala u Banjoj Luci ipak bili zadovoljni, bar što se tiče trenerskog rada Glazera.

Međutim, tu skoro naš sportski list »Sport« objavio je vijest svog riječkog dopisnika da će Glazer preuzeti treniranje Kvarnera. To je u Banjoj Luci imalo izvjesnog odjeka. Svi su se u čudu pitali da to nije obična »novinarska patka«. Da bi doznali da li zaista ima šta od toga, posjetili smo Glazera da od njega lično saznamo nešto određenije o tome. Kada smo mu objasnili cilj naše posjete i upitali ga da li zaista napušta Borac, kojeg trenira tek oko četiri mjeseca, on nam je odgovorio da uopšte nema namjeru da mijenja mjesto boravka. No, ipak vijest koja je objavljena u »Sportu« imala je svog osnova. Naime, prije nešto više od mjesec dana u Banjoj Luci su boravili neki funkcioneri Kvarnera koji su Glazeru ponudili da dođe na Rijeku. Vjeruje se da je to bilo dovoljno da Riječani počnu pričati o dolasku Glazera u njihovu sredinu. Ali je trener Glazer tu ponudu odbio. L. Papić

Noveska „Sloboda“ vjeruje da ima dobru momčad

Mladost i Sloboda u borbi za bodove u jesenjem prvenstvu Republičke fudbalske lige slabije su

prošli. Mladost se dobro držala sve do zadnjeg kola, ali porazom u Doboju dovela je u pitanje opstanak u ligi. Od nje se mnogo očekivalo. Naime, noveska Sloboda bi dobro prošla da se nije povinjala utakmica sa Bratstvom. Zaузela bi peto mjesto. Međutim uprava i igrači se nadaју da će doći do ponovne utakmice s Bratstvom. Sloboda ima momčad koja može oduzeti bodove na svom terenu i volje (to pokazuje i jedini poraz što je nanijela Zenici), pa zato ima izgleda da bi u konačnom poretku zauzela ono mjesto kojim je osigurana opstanak u ligi. Ujednačenost timova se najbolje vidi po tome što je razlika između četvrtog i desetog mjesta svega tri boda i svaka pobjeda i poraz osjetno će djelovati na tabeli u pogledu redoslijeda.

Ali poslije skupštine malo je urađeno. Dosada se moglo mnogo učiniti ali zato još nije kasno da se data obećanja izvrše. M.

„Borac“ se priprema

Fudbalski tereni su još uvijek pušili. Kao da vlada neko zatišje u pripremi za odazivu na bodove. Kako će naš Borac? Sa kakvim izgledima očekuje proljeće? Zasad je još uvijek siromašan u bodovima. Od osamnaest mogućih on ima samo pet! Pitanje je da li će tih pet bodova biti dovoljno za Republičku ligu, pa je situacija u tom pogledu kritična. Od devet susreta u proljeće Borac u pet njih gostuje. Prvi susret će imati 4. aprila u Zagrebu sa vodećim timom II lige. Da to ne bude repriza onog jesenjeg? Igrači su puni optimizma. I trener misli da situacija nije bezizlazna. Igrači su poslije kraćeg odmora počeli opet sa treningom u sali »Partizana«. Izostanci su rijetki jer igrači shvataju ozbiljno od kolike je važnosti trening i disciplina. Od 9. aprila u timu Borca nastupaće i mladi Jovanović koji će predstavljati osjetno pojačanje Borčeve ekipe. I. A.

Корисна иницијатива коју би требало примјенити у граду

Иницијатива Савјета за просвјету и културу при НОС, за оснивање смучарских центара и чега на селу, сигурно је добра, похвална и донијете користи, јер ће ти смучарски центри бити база за даље јачање и масовљење овог корисног и прилазног зимског спорта.

Поред екаконице у Кадиној води и на Кочића главци — па чијој изградњи је узела учешћа и сеоска омладина, ових дана је покренута акција за изградњу још једне скакаонице у Ивањској, а истовремено су основани и смучарски центри у Ивањској, Стричићима и Челици.

Приликом оснивања смучарских центара, Савјет за просвјету и културу НОС-а није дао само иницијативу за оснивање центара већ је учинио и знатне материјалне жртве прибавивши сваком центру неколико пари скија. Тако је смучарски центар Челица добио 18 пари скија а Ивањски 17.

Упоредо са набавком скија центрима, омогућена је куповина скија појединцима на шестомјесечну отплату у циљу што бржег јачања смучарства на селу. Неоспорно, ова сусретљивост према заинтересованим скијашима донијете плода.

Из овога закључујемо, да смучарство хвата коријена на селу и да ће у најскорије вријеме постати масован спорт, поготово ако се са пружањем помоћи и даље настави. Тада ће се моћи говорити о већим успјесима и такмичењима.

Чини нам се да би се из развоја смучарства у граду, могло нешто учинити — а то бије баш нарочито тешко. Резултати рада за кратко вријеме би се показа-

ли — јер се наша омладина већ бава смучарством и воли овај спорт. Коначно у овој грани спорта, наш град би био равни осталим градовима наше Републике. Ово је могуће постићи — споро али уз више разумјевања за потребе овог корисног спорта. Требало би поћи за примјером Савјета за просвјету и културу НОС-а, и учинити нешто за квалитетно подизање смучарства и у граду. А.

Екипно такмичење

SINDIKALNIH PODRUŽNICA

U nedelju, 17. ovog mjeseca, odigran je šahovski meč na osam ploča između sindikalne podružnice Gratevnara 2 i sindikalne podružnice Zanatskih radnika br. 1. Meč je završen pobjedom ekipe zanatskih radnika sa rezultatom 8:0.

Pobjednička ekipa nastupila je u sastavu Šuvalić, Dizdarević, Majeran, Seremić, Bajramović, Špoljarić, Resanović i Harbaš. Najzanimljivija partija odigrana je na prvoj ploči između drugokategorijanskih Šuvalića i Borovnice. Poslije ravnomjerne igre Borovnica je previdio jedan mečuhah i uskoro se predao.

I u drugim sindikalnim podružnicama šahisti su aktivni a vrlo se pripreme za jedno veće takmičenje šahista iz svih sindikalnih podružnica grada. Takmičenje će pripremiti sindikalna podružnica preduzeća »Rudi Čajavec« koja će dati prelazni prehar pobjedniku takmičenja. Takmičenje će početi idućeg mjeseca. Ibro Kaprić

Зашто се у Приједору не игра кошарка

У Приједору који представља развијен индустријски град у нашој Крајини, па треба да има и развијен и друштвени и спортски живот још није одржана ни једна права кошаркашка утакмица. Чак Приједор ни нема и-

Спортско друштво „Младост“ није показало ни мало иницијативе у том погледу. Иако носи назив спортског, а не фудбалског друштва, „Младост“ негује само фудбал.

„Бетос“ је група омладинаца из

гралишта за кошарку. Једино мјесто гдје су се окупљали они младићи који су намјеравали да одомаће овај спорт у Приједору био је кош прибијен на једно дрво. Међутим ни он није био дугог вијека, скинут је јер се налазио у близини стапа неких наставника. Тако је Приједор остао и без тог једног јединог коша. К. А.

Приједора упознала на логорувању скицу „Звјезде“ на Плитвичким језерима. Чак су од својих љубимаца добили и лопту, тај главни реквизит. Али игралишта још увијек нема а оно је таквом граду какав је Приједор и те како потребно. Не би требало дозволити да баш Приједор остане без лијепог, корисног и забавног спорта кошарке. К. А.

Хоћемо ли гледати „Звјезду“ и „Партизана“ у Бањој Луци

Учитељске школе, а често и у сали „Партизана“ јер смо сви уједно и кошаркаши и чланови „Партизана“.

Хоћемо ли, онда, гледати „Звјезду“ и „Партизана“ у Бањој Луци? То је ипак још прерано рећи, а чека се и на одлуку кошаркашког савеза који ускоро треба да одржи свој сасстанак.

Засада је најјероватније да ћемо у квалификацијама имати прилике да гледамо наше кошаркаше са загребачком „Младост“ и карловачким „Железничарем“.

Вјерујемо да и наша петорка Фонтановић, Степанчевић, Прохачкић, Петровић, Цвијетић могу да изведу и велики подухват. Б. Ш.

Prodavnica

„SPORT“

Banja Luka

Vese Masleše 20

Izveštavamo sva sportska i gimnastička društva kao i fiskulturnike pojedince da se uz povoljne cijene mogu kod nas snabdjeti sa svim sportskim i gimnastičkim rekvizitima, foto materijalom, ribarskim i lovačkim priborom.

Gimnastička i sportska društva u svojim bojama mogu vršiti narudžbe odjeće po želji od vunenog i platnenog materijala.

Ujedno u našoj prodavnici možete dobiti svu STRUČNU LITERATURU za sve grane fizičkog vaspitanja.

SOCIJALNI OSIGURANICI!

Od 1 januara 1954 godine sve apoteke u gradu Banja Luci rade za gotov novac, a isto tako sve apoteke rade za članove socijalnog osiguranja.

MOLIMO SVE DA OVO UZMU NA ZNANJE.

ČITAOCI, PRETPLATNICI i REVIZORI

UPLATITE DUŽNU PRETPLATU

1 mjesec 45.- din. 3 mjeseca 130.- din.
6 „ 260.- „ 1 godina 500.- „

TEKUĆI RAČUN 763-T-193

Prodavnica pokućstva tvornice

„Stjepan Sekulić“ Nova Gradiška

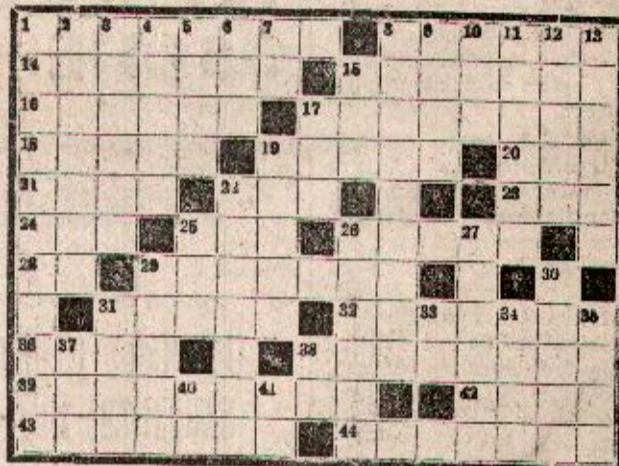
Banja Luka, Maršala Tita 75, Telefon 462

NUDI VAM bogat izbor raznovrsnog namještaja čistog orahovog politiranog, panel sa orahovim furnirom i bukovog; spavaće sobe, razne kombinovane sobe, špajz-cimere, kuhinjski namještaj, radne sobe i sav ostali kancelarijski namještaj.

UJEDNO PRIMAMO narudžbe za sve vrste unutrašnjih uređaja raznih objekata. Od Nove godine SNIZILI SMO CIJENE svim našim artiklima.

Posjetite nas bez obaveze na kupovinu i uvjerite se u kvalitet.

KRIŽALJKA

Vodoravno:

1. povorka deva (množ.), 8. nosač, 14. kozački vojni poglavica (množ.), 15. prkositi, 16. sastavni dio kolektora kod mašina istosmjerne struje, 17. sličan, odgovarajući, 18. vrsta boje (množ.), 19. riva, 20. vrsta drveta za brodogradnju, 21. ozljeda, 22. aždaja, 23. nat, 24. postoji, 25. veće vremensko razdoblje, 26. zemljišna područja, 28. uzvik nestropljenja, 29. vrsta kopči za haljine, 31. stremljenje, 32. bagrem, 38. naša rijeka, 38. obljetiti trasu, 39. nekada čuvena španska kraljevina, 42. skup ptica, 43. muško ime, 44. vrši tamanjenje.

Uspravno:

1. sprava za određivanje količine toplote koju izluči neko tijelo, 2.

3. pustinja u Južnoj Americi, 3. dio tijela, 4. žensko muslimansko ime, 5. talasi (pl.), 6. grad u Mesopotamiji, 7. znak za nikal, 8. dio matematike, 9. malena, 10. strane muško ime, 11. članovi lige, 12. postojbina Odiseja, 13. grad u Iraku, 15. druga, 17. grubo vuneno sukno, 19. ne sasvim teška, 22. jedna od zemalja SAD, 25. užičanin, 26. planina u Jermeniji, 27. policijska postaja, 29. muško ime, 30. svijetliti, 31. vrsta atmosferskog taloga, 33. šampion, 34. država u Aziji, 35. najsitnija čestica materije, 37. savremeni slikar iz Indije, 38. dva suglasnika, 40. samoglasnik i suglasnik, 41. hemijski simbol za indij.

Z. A.

(Nastavak II)

PRVE TURSKE GRADEVINE

Ondašnje naselje oko osvojenog grada Vrbsa obuhvatalo je današnji Grab, Gornji Sitar, Suturlju, Ildžu i gornjošehersku čaršiju. Godine 1547, po naređenju sultana, bosanski namjesnik Sofihadži Mehmedpaša sagradio je u Gornjem šehru džamiju, a kraj nje još jedan most preko Vrbsa. Valjda zato što je izgradnju ovih objekata naredio sultan prozvali su ih careva džamija i carev most.

Neki putopisci iz onih vremena kažu da je Mehmedpaša istovremeno dao da se podigne škola, pekara, nekoliko dućana i još jedna džamija. Danas nema nikakvih tragova od škole, pekara i dućana, ali nam je ostala džamija sa kamenom minarom. I danas je nazivaju Mehmedpašinom džamijom. Neki je zovu i jama - džamija. Ovo drugo ime potiče od rake koja leži na kakvu grobnicu, a vjernicima je služila za klanjanje.

Originalna Mehmedpašina vakufnama (oporuka) čuva se u Vakufskoj upravi u Sarajevu. Iz nje se vidi da je tadašnja naselbina Vrbsa bila malo mjesto, koje nije

bilo ni srez. Sjedište ondašnjih sreskih vlasti, naravno i za grad Vrbsa, bio je Bosanski Kobaš. To nam nedvosmisleno govori da ne može biti govora o nekoj Banjoj Luci u ono vrijeme, a još manje o velikoj tvrđavi, koja bi bila sagrađena za vrijeme Rimljana.

Banja Luka ima da zahvali za svoj nagli uspon i procvat pod turskom vladavinom jedino sretnoj okolnosti što je 1582 godine bosanska namjesnička stolica bila prenesena iz Sarajeva u Banju Luku. Prve značajne građevinske poslove u neprohodnom šumovitom kraju — zapravo na mjestu gdje je danas Banja Luka — započeo je tadašnji turski namjesnik u Bosni Ferhad-paša Sokolović.

Ferhad paša je potomak stare pravoslavne loze Sokolovića, koja je dala nekoliko uglednih civilnih i sveštenih lica Turskoj i Srbiji. Ferhad pašu pripuče susrećemo u našim krajevima kao kliskog sandžak-bega (okružnog načelnika). Za vojne zasluge imenovan je bosanskim begom, a kad je Bosna podignuta na stepen pašaluka, on postaje prvi paša u Bosni.

Čuvši od svojih uroda da se austrijski general Herbert Auers-

perg sprema s velikom vojskom da udari na Bosnu, Ferhad paša odlučio da ga preduhitri. On pređe s vojskom u Hrvatsku, dvije vojske se sukobe i potuku na rječici Radonji kod Hrastovice. Austrijska vojska je bila potučena, a u boju pade i glavnokomandujući general Herbert Auersperg. Zavrbljenštva je, međutim, dopao generalov sin Vuk Angelbert, te ga paša dovede u Banju Luku. Austrijska vlada isplati Ferhad paši 30.000 dukata i oslobodi mladog plemića.

Poslije boja, u turskoj vojsci se pričala ova mala legenda: general je na jednoj svečanoj večeri među vojskovođama prijetio Ferhad paši da će ga, uhvati li ga, žedna tjerati pokraj vode. Čuvši to, Ferhad paša mu je poručio: uhvatim li te živa, čuvaću te i svojim čurkom zagrtati da se ne prehladiš.

Dobivši od austrijske vlade bogatu otkupninu, Ferhad paša naučio da sebi podigne zadužbinu — velelepnu džamiju. Iste godine počela je izgradnja Ferhadije, zatim sječa šume, gradnja puteva s jakim kaldrimom itd. Najprije su dobavljani majstori iz Dubrovnika i Carigrada. Oni u mahali Sitari pronašaoše majdan kamene sedre i brzo ga otvorio. Od ovog kamena sagrađena je džamija. Kasnije, gotovo kroz čitav period turske vladavine, ovaj majdan će služiti za podizanje svih javnih i privatnih građevina u Banjoj Luci. Od ove laporaste sedre sagrađeni su bezistan i glavni dovratci današnje tvrđave.

Prije svih ovih radova valjalo je posjeći ogromnu hrastovu šumu koja se prostirala na terenu Ferhadije i ondašnjeg čaršijskog centra. Građenje Ferhadije privuklo je mnoštvo radnika koje je trebalo hraniti. Tada zapravo padaju i počeci trgovine u gradu. Na hrastovim panjevima bile su napravljene široke klupe na koje su pekari iznosili somune i druge namirnice i prodavali ih radnicima na gradilištu. Tako se to mjesto prozvalo »Klupa«, a naziv je ostao do današnjeg dana.

(Sve do pred kraj Drugog svjetskog rata ovdje su dolazili seljaci — nadničari s kosama, motikama, srpovima i budacima i unajmljivali se za rad u polju. Ko je tražio radnike, poranio bi na »Klupu« i tamo ih nalazio. Stoljećima se zadržao taj običaj.)

PRVI HOTEL I VODOVOD U BANJOJ LUCI

Ferhad paša je dao da se sagradi i jedna tržnica — bezistan, sa kupolama pokrivenim olovom. Bezistan je imao 100 dućana, a sredinom je vodio put. Na ulazu i izlazu bezistana bila su velika teška vrata salivena od željeza. Njih su navečer zatvarali, a izjutra otvarali. Istovremeno je sagrađen i han — veliko svratište i prenočište za putnike i namjernike. U prizemlju hana bile su staje za tegleću stoku i magaze za trgovačku robu. Turci su ovaj han nazivali »Kjarban saraj«, što bi značilo »putnička palata«. To je ujedno bio i prvi banjalučki hotel.

U to vrijeme pada i izgradnja prvog vodovoda u Banjoj Luci. Voda je bila dovedena iz Pavlova cijevima od pečene zemlje. Njome se snabdjevalo šedrvan pred Ferhadijom, prve javne česme u čaršiji i velika banja koju je sagradio Ferhad paša. Taj vodovod služio je Banjoj Luci sve dok se pod Austrijom nije sagradio novi. Okrugle zemljane cijevi prvobitnog vodovoda nalaze se i dandanas tu i tamo prilikom prekopavanja ulica i terena po gradu. Turski putopisac Evlija Čelebija tvrdi da je u Banjoj Luci postojala krasna prostrana palata bosanskog valije, koju je takođe podigao Ferhad paša. Ratovi, požari i druga uništenja nisu nam ostavili nikakve druge tragove osim džamije Ferhadije. Namjesnička palata je razrušena za vrijeme pobune Krajišnika 1627 godine. Ostale građevine spalili su Austrijanci 1688 godine, razorivši pritom čitav grad.

Počev od 1575 godine Banja Luka se širi i napreduje nevjerojatnom brzinom. S jedne strane bosansko namjesništvo, a s druge bogati izvori građevinskog materijala (hrastove grane, daske, čerpić, kamen), uz blizinu željeznih majdana, bili su povoljni uslovi za jedan intenzivan građevinski razmah. Kuće su nicala na sve strane kao pečurke poslije dobre kiše, šume je nestajalo kao da ju je vatra progutala, tako da je Evlija Čelebija prije 300 godina mogao zabilježiti da »Banja Luka ima 45 mahala sa oko 13.000 krpova«.